

Od redakcji

Tom siedemnasty *Linguistica Copernicana* zawiera 15 artykułów różnorodnych tematycznie, dotyczących różnych działów językoznawstwa i wielu języków. Sześć artykułów to studia z zakresu szeroko rozumianej gramatyki i leksykologii (obejmującej także semantykę), trzy artykuły dotyczą fonetyki i fonologii, dwa języka zabytków dawnej polszczyzny i ich edycji, jeden artykuł jest poświęcony dziejom ogólnej teorii języka, jeden leksykografii, jeden pisowni. W przedstawianym tomie dominuje problematyka języków słowiańskich (polskiego, macedońskiego, rosyjskiego, ukraińskiego, bułgarskiego), omawiane są również zagadnienia dotyczące innych języków, francuskiego, hiszpańskiego (w ujęciach konfrontatywnych) i łaciny. Ponad połowa autorów tego tomu publikuje na łamach *Linguistica Copernicana* po raz pierwszy, co należy przyjąć z zadowoleniem.

Tom otwiera artykuł okolicznościowy, poświęcony jubileuszowi Profesor Zuzanny Topolińskiej, uczoney o światowej renomie, jednej z najwybitniejszych językoznawców współczesnych. Prof. Topolińska jest członkiem rady redakcyjnej *Linguistica Copernicana* od momentu powstania czasopisma, opublikowała na jego łamach piętnaście artykułów.

Artykuł Andrzeja Bogusławskiego nawiązuje do opublikowanego w tomie szesnastym *Linguistica Copernicana* artykułu Piotra Sobotki, wskazującego na zależności między poglądami Wilhelma von Humboldta, Jana Baudouina de Courtenay i Ferdynanda de Saussure'a w zakresie teorii języka. Bogusławski zwraca uwagę na różnice między tezami Humboldta i Saussure'a, ale także na „uderzające podobieństwo” ich myśli dotyczących natury języka. Autor dokumentuje swoje opinie obszernymi cytatami (w przekładzie na język polski) z dzieł obu uczonych.

Zuzanna Topolińska charakteryzuje model semantyczny kategorii przypadka i omawia wykładniki tej kategorii w języku polskim i macedońskim.

Autorka stwierdza, że systemy przypadkowe tych języków stanowią kontynuację tradycji języków klasycznych i są złożone z trzech różnych części: przypadków adverbialnych (ich centrum tworzy trio: *nominativus, dativus, accusativus*), przypadku adnominalnego (genetiwu) i przypadku „deontycznego” (wokatiwu). Przedstawiony model potwierdza, zdaniem autorki, tezę o antropocentrycznym charakterze języka. Drugi artykuł Zuzanny Topolińskiej jest poświęcony analizie składniowej i semantycznej trzech zaimkowych operatorów referencji w języku polskim (*taki, jeden, który*). Autorka wyraża opinię, że ich udział w procesie identyfikacji obiektów jest wtórny i może się ujawniać dopiero w konkretnym tekście, niemniej jednak zasługuje na opis.

Jarosław Jakielaszek omawia opozycję trybu przypuszczającego i trybu oznajmującego w łacińskim systemie werbalnym, odwołując się do koncepcji hierarchii cech dystynktywnych (ich wykładników morfologicznych i kombinacji tych cech) oraz do analizy składnikowej. Autor wykorzystuje w artykule m.in. aparat pojęciowy semantyki możliwych światów.

Artykuł Izabeli Kozery-Sławomirskiej dotyczy wariantywności sufiksальной prefiksальной czasowników imperfektywnych we współczesnym języku rosyjskim. Autorka opiera swoje badania na materiale pochodzącym z Narodowego Korpusu Języka Rosyjskiego. Analiza formacji czasownikowych z wariantywnymi sufiksami kieruje uwagę na problemy wielu dyscyplin językoznawczych, w szczególności fonetyki, semantyki leksykalnej i semantyki aspektu oraz stylistyki.

Paulina Rosalska, w wyniku analizy (przede wszystkim składniowej) kontekstów, w których występuje ciąg *łącznie*, wyodrębnia pięć hipotetycznych leksykalnych jednostek języka z tym ciągiem. Jednostki te stanowią dogodny punkt wyjścia ich dalszej analizy semantycznej.

Agnieszka K. Kaliska analizuje podobieństwa i różnice w wyobrażeniach i konotacjach wywoływanych w wyniku użycia wyrażen idiomatycznych i metaforycznych z francuskim słowem *sang* i polskim *krew*. Jest to przyczynek do badań konfrontatywnych francusko-polskich w zakresie kognitywnej semantyki leksykalnej.

Irena Sawicka w wyniku przedstawionego rozumowania odrzuca znaną w literaturze propozycję wprowadzenia do inwentarza macedońskich jednostek fonologicznych długich fonemów samogłoskowych.

Artykuł Agaty Trawińskiej i Anny Cychnerskiej przedstawia analizę porównawczą (i) wariantów podstawowych samogłoski *e* w odmianach ogół-

nych trzech języków słowiańskich (w których nie ma opozycji opartej na łożasie), macedońskiego, bułgarskiego i polskiego, oraz (ii) ekspresji akcentu wyrazowego, na przykładzie realizacji tej samogłoski w tych trzech językach.

Marek Radomski bada akcent wyrazowy w galicyzmach języka polskiego w ramach formalnej teorii optymalności, przyjmując, że systemy fonologiczne języków naturalnych mają strukturę „rdzeń-peryferie”. Do rdzenia zostały przyporządkowane zapożyczenia z języka francuskiego z akcentem paroksytonicznym, a do sfery peryferyjnej zapożyczenia z akcentem oksytonicznym.

Wojciech Stelmach przedstawia analizę porównawczą przekładu tekstu staropolskiego i jego prawdopodobnego łacińskiego źródła, koncentrując uwagę na sposobach tłumaczenia tekstu. W artykule dominuje analiza formalna konstrukcji składniowych, m.in. wypowiedzeń złożonych, oraz szyku.

Marcin Kuźmicki bada świadectwa emendacji w tekstach średniowiecznych, sposoby ich odczytywania i interpretacji. Autor pokazuje dwoistość problemu, zwracając uwagę na ślady ingerencji w tekst średniowiecznego skryby, a także badacza, edytora – filologa. Zagadnienie jest omawiane na przykładzie jednej zapiski sądowej z księgi sądu ziemskiego w Poznaniu (II), zestawionej z jej wydaniem po 1955 roku.

Agata Skurzeńska charakteryzuje ukraińsko-polski rękopiśmienny słownik Josa Skomorowskiego, liczący 27000 haseł, ukończony w 1849 roku. Autorka poddaje słownik krytycznej analizie i ocenie, przede wszystkim z punktu widzenia ortografii, gramatyki i leksykologii dialektalnej.

Anna Nowakowska-Głuszak szuka odpowiedzi na pytanie, jakie czynniki mogą mieć wpływ na użycie wielkich liter w przekładzie tekstów prawnych z języka hiszpańskiego na polski. Autorka zwraca uwagę na zasady ogólne obowiązujące w obu językach oraz na normy prawne i instytucjonalne, determinujące zapisy określonych nazw. Szczegółowo rozważana jest pisownia nazw urzędów, instytucji i stanowisk w obu językach.

*

Szanownym Państwu Recenzentom wydawniczym uprzejmie dziękuję za wnikliwą ocenę artykułów i uwagi krytyczne.

Maciej Grochowski

W listopadzie 2020 roku

